VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Cestovní ruch a regionální rozvoj

Bezbariérový cestovní ruch

(bakalářská práce)

Autor: Simona Pivovarníková
Vedoucí práce: Ing. Zdenka Petrů

Prohlášení:
Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne 3. 5. 2010 ……

Simona Pivovarníková

Na tomto mieste by som rada poďakovala vedúcej mojej bakalárskej práce pani Ing. Zdenke Petrů za cenné rady a doporučenia, ktoré mi boli poskytnuté pri vypracovávaní tejto práce.

Obsah

Úvod....4

1 Charakteristika bezbariérového cestovného ruchu....6

2 Bezbariérový cestovný ruch v Českej republike....12

2.1 Jihočeský kraj....13

2.2 Jihomoravský kraj....16

2.3 Karlovarský kraj....18

2.4 Královéhradecký kraj....19

2.5 Liberecký kraj....22

2.6 Moravskoslezský kraj....24

2.7 Olomoucký kraj....26

2.8 Pardubický kraj....28

2.9 Plzeňský kraj....29

2.10 Praha....30

2.11 Stredočeský kraj....35

2.12 Ústecký kraj....37

2.13 Kraj Vysočina....40

2.14 Zlínský kraj....42

2.15 Bezbariérová doprava v Českej republike....44

Záver....45

Literatúra....47

Úvod

Cestovný ruch je významným odvetvím hospodárstva štátov na celom svete. Vďaka svojmu širokému záberu nielen ovplyvňuje, ale hlavne prispieva k rozvoju väčšiny ostatných priemyselných odvetví. Práve preto by malo byť v záujme každej krajiny prezentovať sa v obore cestovného ruchu v čo najlepšom svetle.

V každej spoločnosti sveta aj napriek rýchlemu rozvoju ešte stále existujú prekážky, brániace ľuďom so zdravotným postihnutím uplatňovať si svoje práva a slobody. Výzvou súčasnosti by preto malo byť sprístupnenie aktivít, ktoré zdravým ľuďom pripadajú bežné, v čo najväčšej možnej miere aj osobám hendikepovaným. Nad touto výzvou by sa mali zamyslieť správcovia historických pamiatok, poskytovatelia hlavných a doplnkových služieb cestovného ruchu a v neposlednom rade štát.

Impulzom k napísaniu práce na tému bezbariérový cestovný ruch bol hlavne nedostatočný záujem zo strany poskytovateľov služieb v cestovnom ruchu prispôsobiť sa potrebám telesne postihnutých klientov a následná viera v to, že keď budú poskytnuté informácie zodpovedať realite, zodpovední a zainteresovaní sa zamyslia nad úrovňou služieb a budú sa snažiť o ich ďalší rozvoj a zlepšenie.

Úlohou tejto bakalárskej práce je zmapovať a popísať súčasný stav bezbariérového cestovného ruchu, resp. pripravenosť poskytovateľov služieb na návštevu hendikepovanými osobami, a poskytnúť tak danej cieľovej skupine klientov spoľahlivé a dôveryhodné informácie, ktoré im to na potulkách krásami Českej republiky čo najviac zjednodušia.

Aj keď sa už viacero autorov snažilo o spracovanie tejto témy, respektíve o vytvorenie akéhosi špeciálne zameraného sprievodcu, z pohľadu spoľahlivosti poskytnutých údajov a informácií sa nevyhli istým nepresnostiam. Vydané publikácie sú plné pamiatok a turistických atraktivít, ktoré sú označené ako bezbariérové, no ich bližší popis tomu len málokedy zodpovedá. Cieľom bakalárskej práce je teda prepojiť tieto publikácie s aktuálnejšími informáciami dostupnými na internete a priniesť tak časti populácie, ktorú telesne postihnutí obyvatelia tvoria, čo najreálnejší a najpravdivejší obraz skutočnosti.

Prvá kapitola bude venovaná stručným charakteristikám kľúčových pojmov ako sú cestovný ruch pre všetkých, bezbariérový cestovný ruch, telesne postihnutá resp. hendikepovaná osoba a bezbariérový prístup a vybavenie.

Druhá kapitola sa bude zaoberať aktuálnym stavom bezbariérovej dostupnosti cestovného ruchu v Českej republike. Pre čo najväčšiu prehľadnosť je Česká republika rozdelená do štrnástich oblastí podľa krajov. V jednotlivých krajoch budú bližšie predstavené historické pamiatky, turistické a náučné cesty a iné atraktivity sprístupnené hendikepovaným návštevníkom. Popis jednotlivých atraktivít je určený konkrétnej cieľovej skupine, ktorou sú telesne postihnutí návštevníci. Preto by mal prinášať len im potrebné a účelné informácie o bezbariérovom zázemí navštíveného miesta. Konkrétne informácie o otváracích hodinách, cenách vstupného a podrobnejšom popise pamiatok, či iných atraktivít sú k dohľadaniu na internetových stránkach. Nakoniec je ku každému kraju priradených aj niekoľko možností bezbariérového ubytovania a stravovania a stručný popis možností dopravy.

1 Charakteristika bezbariérového cestovného ruchu

Charakteristika cestovného ruchu

Cestovný ruch je definovaný ako *„Činnosť osoby cestujúcej na prechodnú dobu na miesto mimo jej bežného životného prostredia, a to na dobu kratšiu než je stanovená (v medzinárodnom cestovnom ruchu táto doba činí jeden rok, v domácom cestovnom ruchu šesť mesiacov), pričom hlavný účel jej cesty je iný než vykonávanie zárobkovej činnosti v navštívenom mieste (podpis zmluvy v meste).“* [1]

Cestovný ruch sa dá posudzovať z dvoch základných stránok a to:

- Z hľadiska odberateľa tzn. ako spôsob uspokojovania vlastných potrieb
- Z hľadiska poskytovateľa tzn. ako oblasť podnikateľských príležitostí prinášajúcich zisk

Európska únia a bezbariérový cestovný ruch[2]

Cestovný ruch je právom každého jednotlivca bez ohľadu na vek, pohlavie, rasu, vierovyznanie, zdravotné alebo mentálne postihnutie alebo akýkoľvek ďalší typ možnej diskriminácie. Cieľom Európskej komisie je uplatnenie princípu cestovného ruchu pre všetkých v rámci územia všetkých členských štátov Európskej únie.

Dokument vydaný Európskou ekonomickou a sociálnou komisiou definuje podstatu cestovného ruchu pre všetkých ako *„Vytvorenie filozofie a procesov za účelom dosiahnutia univerzálnej dostupnosti prostredia, produktov a služieb, ktoré nie sú diskriminačné, ale sú bezpečné, zdravé, funkčné, zrozumiteľné a estetické.“* [3]

Univerzálnou dostupnosťou a tým, aby neboli žiadne skupiny vo vykonávaní svojho práva obmedzované sa ďalej podrobnejšie zaoberá sociálny cestovný ruch. Podľa Európskej komisie sa jedná o sociálny cestovný ruch len v prípade, že sú splnené nasledujúce podmienky:

---

[1] INDROVÁ, Jarmila, MALÁ, Vlasta, MLEJNKOVÁ, Lena, NETKOVÁ, Jarmila, PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch (základy)* 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5, s. 12.
[2] Spracované podľa: HOUŠKA, Petr, PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU* 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1645-5, s. 62 – 67.
[3] HOUŠKA, Petr, PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU* 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1645-5, s.63.

- Životné podmienky sú také, že je buď úplne, alebo aspoň sčasti nemožné realizovať právo danej osoby na cestovný ruch, a to z dôvodov akými sú ekonomická situácia, fyzické alebo mentálne postihnutie, osobná alebo rodinná izolácia, znížená pohyblivosť atd.

- Verejná alebo súkromná inštitúcia, alebo istá organizovaná skupina ľudí sa rozhodne podniknúť konkrétne kroky vedúce k obmedzeniu, alebo úplnému odstráneniu bariér, ktoré danej osobe bránia v realizácii jej práva na cestovný ruch.

- Proces odstránenia prekážok je účinný a umožní tým danej osobe zúčastniť sa cestovného ruchu, pričom je rešpektovaná udržateľnosť, dostupnosť a solidarita.

Vzhľadom na uvedené kritériá sociálneho cestovného ruchu môžeme povedať, že bezbariérový cestovný ruch je jednou z oblastí, ktorými sa sociálny cestovný ruch zaoberá.

Sociálny cestovný ruch prináša výhody celej spoločnosti. Pre poskytovateľov plynú výhody akými sú rentabilita a ekonomický zisk vzhľadom na zníženie sezónnosti, nakoľko daná cieľová skupina môže cestovať aj mimo sezónu. To prispieva k zaisteniu udržateľnosti v cieľových destináciách a vytvoreniu stabilnej a kvalitnej zamestnanosti po dobu celého roku. Pre účastníkov sociálneho cestovného ruchu to znamená väčšiu pohodu a možnosti osobného rozvoja, poznania a relaxu, ktoré im boli v minulosti odopierané.

Sprístupnením cestovného ruchu pre všetkých sa zaoberá Európsky zväz pre dostupný cestovný ruch (ENAT), ktorého cieľom je podpora výmeny skúseností medzi jednotlivými sektormi v oblasti, porozumenie potrebám prístupnosti a podpora rozvoja a šírenia dobrých príkladov z praxe. Dvadsaťjeden členských krajín EU vrátane Českej republiky sa zapojilo do projektu CALYPSO, ktorý je prípravnou akciou pre „Sociálny cestovný ruch v Európe“ schválenou na dobu troch rokov (2009-2011). Projekt je zameraný na vybrané skupiny v oblasti sociálneho cestovného ruchu medzi ktorými sa nachádzajú aj postihnuté dospelé osoby (pokiaľ je to nevyhnutné aj s doprovodom) a rodiny, alebo ich členovia, ktorí sú národnými autoritami označené za osoby čeliace sociálnym ťažkostiam (finančným, personálnym alebo psychickému, či fyzickému postihnutiu). Cieľom projektu je zmapovanie príkladov dobrej praxe, popísanie nedostatkov, ale aj už existujúcich opatrení a navrhnutie možných riešení zameraných hlavne na cestovanie danej cieľovej skupiny mimo hlavnú sezónu.

Charakteristika telesne postihnutej osoby

Zdravotný stav má výrazný vplyv na všetky oblasti života človeka. Nie len osobný, ale aj pracovný život každého jedinca je výrazne ovplyvňovaný fyzickou a psychickou pohodou. Zdravotný stav človeka môže byť narušený úrazom alebo krátkodobým či dlhodobým ochorením. Toto všetko môže v konečnom dôsledku viesť k zdravotnému postihnutiu. V odbornej literatúre sa stretávame s rôznymi definíciami zdravotného, či konkrétnejšie telesného postihnutia. Jednou z nich je: *„Zdravotné postihnutie je porucha fungovania ľudského organizmu, alebo jeho časti, prípadne strata, či nedostatok určitých funkcií, spôsobený úrazom, ochorením, alebo vrodeným zdravotným stavom. Zdravotné postihnutie môže byť telesné, psychické alebo kombinované. Telesné postihnutie je postihnutie tela, čiže orgánov, či zmyslov, ako napríklad postihnutie pohybového aparátu, zraku, sluchu alebo chronické ochorenie.“* [4]

Telesne postihnuté osoby sú často označované skratkou ZŤP - zdravotne ťažko postihnutý. Iný pohľad na danú problematiku poskytla Svetová zdravotnícka organizácia (World Hospital Organisation) na summite v Ženeve v roku 2003 charakteristikou hendikepu, ktorý definovala ako formu zdravotného postihnutia resp. *„Nevýhodu pre daného jednotlivca vyplývajúcu z poruchy alebo postihnutia, ktorá limituje alebo bráni plneniu úloh, ktoré sú normálne pre danú osobu.“* [5] alebo *„Obmedzenie participácie, pričom participácia je zapájanie, účasť resp. angažovanosť jednotlivca do životných situácií a predstavuje spoločenský pohľad na fungovanie.“* [6]

V odborných článkoch ale aj v praxi sa stretávame s častým prelínaním pojmov zdravotne, či telesne postihnutá, alebo hendikepovaná osoba, ktoré sú považované za synonymické.

Miera telesného postihnutia je určujúcim faktorom pri vytváraní si postoja zdravej populácie k hendikepovaným osobám. Celkovo existuje viac druhov telesného postihnutia, no vo väčšine prípadov nejde o jeden konkrétny druh, ale o ich kombináciu. Každá

---

[4] BRAŽINOVÁ, Alexandra, REHÁKOVÁ, Anna. *Zdravotné postihnutie a diskriminácia* [online]. Bratislava : Mirius, 2006. [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <http://www.equalslovakia.sk/fileadmin/user_upload/projekty/27_1.2_Zdravotne%20postihnutie%20a%20diskriminacia.pdf>. s. 4.

[5, 6] GULÁNOVÁ, M. *Funkčné hodnotenie*. EuroRehab [online]. 2003, 13, 1, [cit. 2010-04-28]. Dostupný z WWW: <http://zsf.osu.cz/dokumenty/sbornik04/borikova.pdf>. s. 3.

hendikepovaná osoba si vyžaduje osobitý prístup a starostlivosť, nakoľko potreby týchto ľudí sú individuálne a závislé od miery postihnutia. K potrebám telesne postihnutých ľudí patria predovšetkým zdravotnícka starostlivosť, úprava domáceho fyzického prostredia a tolerancia a pochopenie najbližšieho okolia. Ak sa hendikepovaní ľudia stretnú so snahou a pochopením okolia, sú schopní viesť plnohodnotný život približujúci sa bežnému štandardu zdravých ľudí. Cieľom týchto opatrení je úplná, alebo aspoň čiastočná integrácia. Ďalej sa bude práca venovať len hendikepovaným osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu, odkázaným na zdravotnícke pomôcky akou je vozík.

Bezbariérový prístup

Bezbariérový prístup umožňuje hendikepovaným osobám navštevovať miesta, ktoré by im za normálnych okolností neboli dostupné. Existuje súbor pravidiel, ktoré musia byť počas stavby, či rekonštrukcie konkrétnych budov, alebo zariadení dodržané. K týmto opatreniam patria:

- Prístupové cesty do budov v šírke 1,20 – 2,00m
- Bezproblémové prekonávanie výškových rozdielov pomocou výťahov, šikmých rámp a mobilných plošín.
- Priame rampy so stúpaním 5 - 7%, dlhé max. 6m
- Šírka rampy medzi zábradlím 1,20m
- Prístup k miestam akými sú supermarkety, ordinácie lekárov, lekárne, pošty, reštaurácie, zastávky mestskej hromadnej dopravy, parkoviská, atd.

K hlavným pomôckam, ktoré pomáhajú hendikepovaným osobám s prekonávaním bariér, patria:

- Šikmá nájazdová rampa - najjednoduchší z dostupných prostriedkov slúžiacich na prekonávanie architektonických bariér. Vyrába sa v pevnom, alebo skladacom prevedení. Rampy, ktoré nie sú pevne nainštalované bývajú pre jednoduchšiu manipuláciu odľahčené.
- Schodisková mobilná plošina - plošina nahradzujúca výťah slúžiaca na prekonávanie priamych (jednoramenných) schodíšť. Je vhodná ako do exteriérov,

tak aj do interiérov. Býva vyrábaná na mieru a inštalovaná priamo na schodisko. Montáž nevyžaduje žiadne stavebné úpravy. Zariadenie je vybavené diaľkovými privolávačmi.

- Schodolez - mobilné zdvíhacie zariadenie vybavené motorčekom slúžiace imobilným osobám k prekonávaniu schodísk. Pomáha doprovodnej osobe v ľahšej manipulácii s vozíkom. Hlavnou výhodou je ľahká manipulácia, a skladnosť (dá sa voziť aj v kufri auta). Niektoré moderné vozíčky sú vybavené už vstavaným schodolezom. Rozoznávame dva typy schodolezov - pásové alebo kolieskové.

- Výťah - najpoužívanejšie zariadenie slúžiace na prekonávanie schodísk. Je súčasťou bežnej výbavy väčšiny poschodových budov.

Bezbariérové vybavenie[7]

Bezbariérové vybavenie znamená vytvorenie vhodného životného prostredia prispôsobením sa zdravotným pomôckam a potrebným priestorovým nárokom na pohyb telesne postihnutej osoby. Inými slovami je to priestor potrebný k pohybu vozíka a k nemu patričný priestor pre človeka. Z toho vyplývajú konkrétne zásady a rozmery:

- Šírka dverí ideálne 0,95m (min. 0,80m)

- Šírka chodieb 1,30 - 2,00m; vstupná chodba 1,50 x 1,50m

- Všetky svetelné vypínače, zásuvky, ovládania výťahu a iných obslužných zariadení musia byť umiestnené v dosahu natiahnutej, alebo ľahko pokrčenej paže, tzn. 1,00 - 1,05m

- Usporiadanie pracovnej plochy do tvaru L alebo U

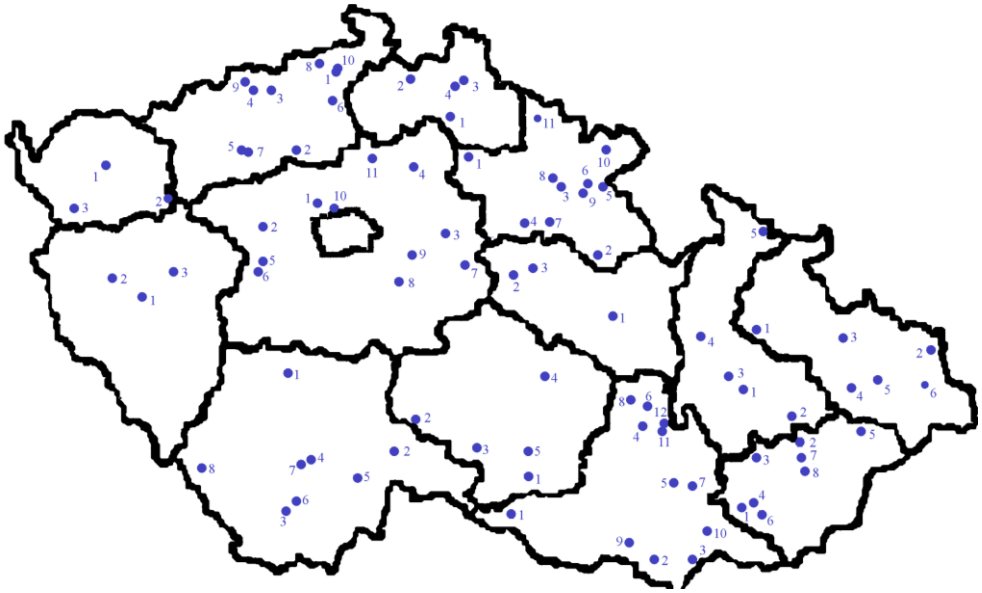
- Bezbariérová kúpeľňa a toalety - WC misa by mala byť umiestnená vo výške 0,45 – 0,55m. Najvhodnejším typom je konzolová WC misa, ktorá umožňuje vozíčkarovi lepší prístup. Toalety by mali byť vybavené pomocnými držadlami, ktoré však

[7] Spracované podľa: NEUFERT, Ernst. *Navrhování staveb*. 2. vyd. Praha: Consultinvest, 2000. ISBN 8090148662.

nesmú uberať z priestoru potrebného na pohyb vozíka, prípadne asistenciu ďalšej osoby. Bezbariérové umývadlo má byť umiestnené nižšie ako klasické, prednú hranu má ohnutú dovnútra a sifón je špeciálne upravený, aby nezavadzal vozíku. Pre komplexnú hygienu je najpraktickejším bezbariérovým riešením sprchovací kút. Mal by byť celý v rovine, vybavený držadlami a protišmykovou sedačkou. Všetky podlahy by mali mať protišmykovú úpravu.

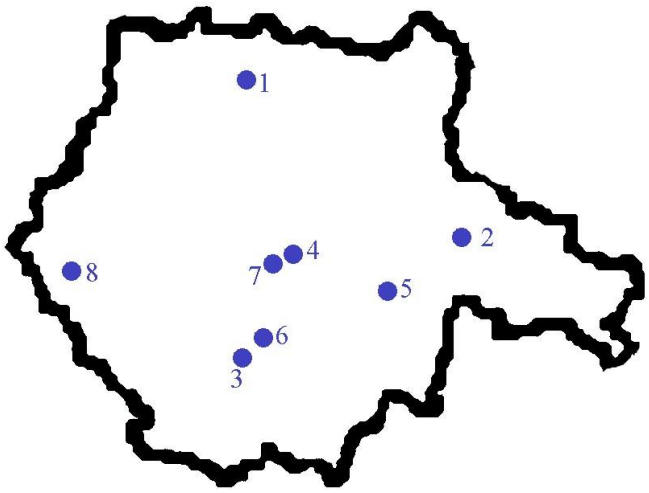
Funkčne prispôsobený interiér je pre osobu s obmedzenou schopnosťou pohybu veľmi dôležitý, nakoľko v ňom trávi väčšinou viac času než zdraví ľudia.

2 Bezbariérový cestovný ruch v Českej republike

Česká republika s rozlohou takmer 79 000km^2 patrí k stredne veľkým európskym štátom. Na tejto ploche ponúka návštevníkom veľké množstvo kultúrnych a historických pamiatok, pričom bezbariérovo sprístupnených je zhruba osemdesiat z nich. Konkrétne z dvestosedemdesiatichštyroch národných kultúrnych pamiatok, ktorými Česká republika disponuje je bezbariérových päťdesiat. Ďalších tridsať tvoria bezbariérové kultúrne pamiatky. Hendikepovaným návštevníkom sú sprístupnené aj iné lákavé atraktivity, prírodné pamiatky a turistické a náučné cesty. Pre väčšiu prehľadnosť je Česká republika rozdelená do štrnástich oblastí - krajov, z ktorých jeden náleží hlavnému mestu Praha. Každý z nich má, či už viac alebo menej čo ponúknuť aj hendikepovaným návštevníkom. V podrobných mapkách sú naznačené a číslami popísané jednotlivé historické pamiatky, atraktivity a turistické a náučné trasy, ktoré sú v nasledujúcom texte bližšie charakterizované.

2.1 Jihočeský kraj

Historické pamiatky

(1) Hrad Zvíkov je z veľkej časti bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Hendikepovaným návštevníkom je sprístupnená prehliadka celého prízemia kráľovského paláca. Prehliadka prezentuje históriu hradu a okolia, archeologické nálezy a sprístupnené je aj hradné lapidárium. Vozičkárom sú k dispozícii aj priestory s krátkodobými expozíciami a nahliadnuť môžu do podzemných priestorov a erbovej siene.

(2) Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec je čiastočne bezbariérovo dostupná pamiatka. Návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je určená prehliadková trasa C – prehliadka prízemia Adamovho stavení a všetkých troch nádvorí. Zámok je vybavený bezbariérovými toaletami a po dohode so správou zámku je možné parkovať priamo na nádvorí.

(3) Zámek Český Krumlov je čiastočne bezbariérová pamiatka zapísaná na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Hendikepovaným návštevníkom sú sprístupnené priestory mincovne, novorekonštruované interiéry, výstava kulís a rekvizít barokového divadla a expozícia Lapidária barokových plastík zámockej záhrady. Zámocká záhrada je celá bezbariérovo prístupná.

(3) Klášter Český Krumlov je z časti bezbariérovo prístupný. Vozičkári si môžu pozrieť kostol Nanebovzatia Panny Márie, kaplnku Panny Márie Einsiedelskej a krížovú chodbu.

(3) Kostel sv. Víta v Českom Krumlove je takmer celý bezbariérovo prístupnou pamiatkou. Vozičkárom nedostupný ostáva len chór s varhanmi.

(4) Zámek Hluboká nad Vltavou je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Vozičkárom je sprístupnený anglický park a francúzska záhrada. Z interiérov zámku je hendikepovaným návštevníkom sprístupnený okruh B, ktorého súčasťou je prehliadka apartmánov majiteľov zámku.

(5) Zámek a klášter Třeboň sú čiastočne bezbariérovými pamiatkami. Na zámku je bezbariérovo sprístupnený okruh C, ktorý zahŕňa prehliadku bývalých stajní s výstavou týkajúcou sa lovectva, poľovníctva, chovu koní a psov. Bezbariérová je tiež prehliadka parku a ZOO – kútiku s voliérami drobného vtáctva. V kláštore augustiniánov pri kostole sv. Jiljí je vozičkárom sprístupnený samotný kostol, krížová chodba a rajský dvor. Súčasťou vybavenia kláštora je bezbariérové WC.

(6) Zlatá Koruna, bývalý konvent cisterciáků u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Bezbariérovo sprístupnené sú nádvoria a kostol. Kláštor je vybavený bezbariérovými toaletami a parkovisko sa nachádza v bezprostrednej blízkosti.

Iné atraktivity

(7) ZOO Ohrada spolu so zámkom tvoria bezbariérovo dostupný areál. Na zámku je vozičkárom sprístupnená expozícia rýb a rybárstva. Areál ZOO je vybavený bezbariérovými toaletami a parkovisko sa nachádza pred vstupom do zámku.

Turistické trasy a náučné cesty

(8) Národný park Šumava prináša celkom päť turistických trás prístupných vozíčkarom. **Trasa 1 – Rokyta – Rechle** začína pri informačnom stredisku Správy NPŠ Rokyta, ktoré je bezbariérovo prístupné, a taktiež vybavené bezbariérovými toaletami. Cesta je dlhá 6km a vedie pozdĺž Vchynicko – Tetovského plavebného kanálu. Jednu tretinu trasy tvorí pevný asfaltový povrch, zvyšok tvrdý piesok.

Trasa 2 – Povydří je dlhá 7km a vedie mierne klesajúcim terénom pozdĺž rieky Vydry. Trasa spája parkovisko na Antýglu, Turnerovu chatu a Čeňkovu pílu. Povrch tvorí sčasti asfaltová a sčasti spevnená piesková cesta.

Trasa 3 – Jezerní slať je dlhá 1km a tvorí ju piesková cesta a široký drevený chodník. Trasou sprevádzajú turistov informačné tabule, popisujúce vznik slati.

Trasa 4 – Chalupská slať začína na parkovisku na Svinných Ladách odkiaľ mierne stúpa asfaltovou cestou, ktorá po 200m prechádza do dreveného chodníka. Trasa je dlhá 1,5km a v budúcnosti sa plánuje ďalšia rekonštrukcia, ktorá zabezpečí vyššiu kvalitu a bezpečnosť trasy.

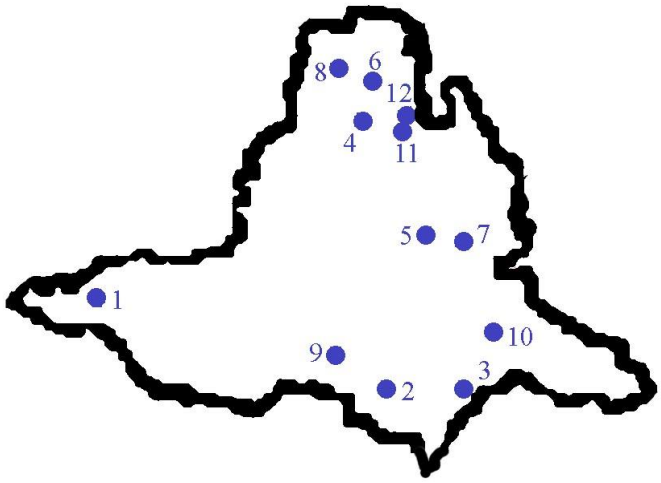
Trasa 5 – Schwarzenberský kanál vychádza z Jeleních vrchov a pozdĺž novo opraveného úseku plavebného kanála vedie k Rosenauerovej kaplnke. Trasa je dlhá 5km a povrch je pokrytý štrkopieskom.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Western, Vyšší Brod je celý bezbariérovo prístupný. Hotel je vybavený štyrmi izbami pre hendikepovaných klientov s kapacitou dvadsať lôžok.
- Parkhotel Hluboká nad Vltavou ponúka hendikepovaným návštevníkom štyri dvojlôžkové bezbariérovo vybavené izby.
- Penzión Vyhlídka, Chlum u Třeboně. Celý areál je bezbariérovo upravený.
- Reštaurácia Mastné krámy, České Budějovice je bezbariérovo upravená. Súčasťou vybavenia sú bezbariérové toalety.

Jihočeský kraj je z hľadiska bezbariérovej prístupnosti pomerne rôznorodo vybavený. Návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu ponúka návštevu dvoch hradov, štyroch zámkov, troch kláštorov a ZOO. Pre aktívnejšie typy je k dispozícii päť turistických trás vedúcich Šumavským národným parkom.

2.2 Jihomoravský kraj

Historické pamiatky

(1) Státní hrad Bítov je čiastočne bezbariérovou národnou kultúrnou pamiatkou. Vozičkári si môžu pozrieť nádvorie a dve výstavné sály v južnom hospodárskom krídle, kde sa každoročne konajú výstavy moderného umenia, obrazov a plastík, alebo sezónne výstavy súvisiace s históriou hradu. Parkovisko sa nachádza 600m od hlavnej brány, no hendikepovaným návštevníkom je umožnený prístup autom až do areálu hradu. Hrad je tiež vybavený bezbariérovými toaletami.

(2) Lednicko - Valtický areál zaradený do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO je čiastočne bezbariérovou kultúrnu pamiatkou. Vozičkárom je sprístupnený prvý okruh zámockej prehliadky. Expozície umiestnené v bývalých zámockých jazdiarniach sú sprístupnené pomocou šikmých drevených rámp. Návštevníci si môžu pozrieť aj francúzsku záhradu a rozsiahly park.

(3) Velkomoravská aglomerace Mikulčice je z veľkej časti bezbariérovo prístupná. Návštevníci si môžu pozrieť celý areál archeologického náleziska. Z výstavných budov je bezbariérovo upravená len jedna. Nachádzajú sa v nej rozličné archeologické nálezy a dokumenty. V budúcnosti je ale z dôvodu nominácie areálu na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO plánovaná celková rekonštrukcia, ktorá zabezpečí plnú bezbariérovú dostupnosť.

(4) Na Zámku Rájec nad Svitavou je vozičkárom sprístupnené prízemie zámku, kde sa nachádzajú reprezentačné miestnosti, slávnostná jedáleň, kabinet rytín, rodinná

galéria, rozsiahla knižnica a výstavná sieň. Súčasťou vybavenia zámku sú bezbariérové toalety.

(5) Zámek Slavkov je čiastočne bezbariérovou kultúrnou pamiatkou. Telesne postihnutým návštevníkom je sprístupnený francúzsky park, exteriéry zámku a od roku 2005 aj výstava s napoleonskou tématikou na prízemí, ktorá tu bola inštalovaná pri príležitosti 200. výročia bitky pri Slavkove. Zámok je vybavený bezbariérovými toaletami.

Súčasťou Jihomoravského kraja sú tiež zámky (6) Boskovice, (7) Bučovice, (8) Kunštát, (9) Mikulov a (10) Milotice. Tieto zámky nie sú vybavené bezbariérovými prvkami, no vďaka ich polohe a charakteristike terénu, v akom sa nachádzajú sú vozičkárom sprístupnené nádvoria, zámocké záhrady a parky. Ďalšie priestory sú dostupné len s doprovodom a zámky väčšinou nie sú vybavené bezbariérovým WC. Často sa tu nachádzajú schody bez iných bezbariérových pomôcok (rampy, plošiny, výťahy, schodolezy) a tiež parkoviská vo vzdialenosti 50m a viac.

Iné atraktivity

(11) Punkevní jeskyně leží v severnej časti Moravského krasu v kaňone Pustého žľabu v národnej prírodnej rezervácii Vývěry Punkvy. Vozičkárom je sprístupnený Predný dóm suchej časti a za asistencie sprievodcov pri nástupe na loďku aj plavba na ponornej rieke Punkvě.

Celý komplex dómov, chodieb a podzemných priepastí **(12) Sloupsko – Šošůvských jeskyní** je bezbariérovo prístupný. Jaskyne sa nachádzajú na okraji Moravského krasu pri meste Sloup a sú významným náleziskom kostier jaskynných živočíchov.

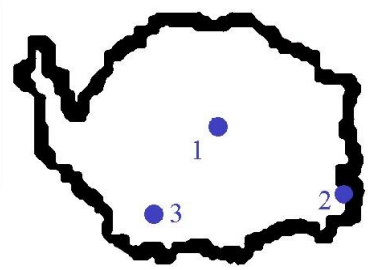
Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Atlantis, Brno
- Penzión Relax, Vranov nad Dyjí
- Hotel a reštaurácia Hraniční zámeček, Hlohovec u Břeclavi

Telesne postihnutým návštevníkom Jihomoravského kraja je umožnená celková prehliadka jedného hradu a troch zámkov. Nachádzajúci sa potenciál historických pamiatok však nie je plne využitý, o čom svedčia neprístupné interiéry inak ľahko dostupných

zámkov Boskovice, Bučovice, Kunštát, Mikulov a Milotice. Pozitívom je využitie a sprístupnenie dvoch jaskynných komplexov Moravského krasu.

2.3 Karlovarský kraj

Historické pamiatky

(1) Hrad Loket je čiastočne bezbariérová kultúrna pamiatka. Návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je sprístupnené nádvorie a prvé poschodie hradu.

(2) Zámek Chýše je spolu s parkom plne dostupný hendikepovaným návštevníkom. Vozičkári si okrem anglického parku môžu pozrieť aj expozíciu s barokovými miestnosťami a taktiež expozíciu venovanú Karlovi Čapkovi. Bezbariérové toalety sa nachádzajú v neďalekom zámockom pivovare.

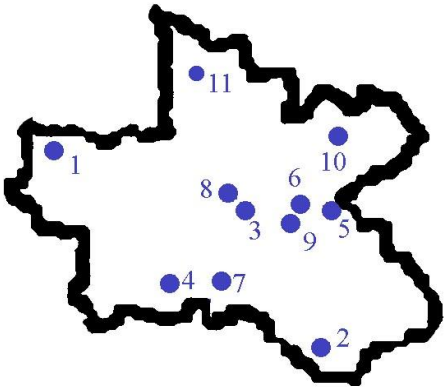
(3) Zámek Kynžvart je bezbariérová národná kultúrna pamiatka vybavená výťahom, vďaka ktorému sú návštevníkom sprístupneé všetky zámocké interiéry spolu s dobovým vybavením a zbierkami. Vozičkárom je tiež k dispozícii celý areál parku. Zámok je vybavený bezbariérovými toaletami a parkovisko sa nachádza priao pred vchodom.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Melodie, Františkovi Lázně
- Park Restaurant a Penzión Family, Mariánské Lázně

Hendikepovaným návštevníkom je v Karlovarskom kraji sprístupnený jeden exteriér hradu a dva zámky. Chýba však akákoľvek iná atraktivita a aktívne vyžitie, ktoré je v iných krajoch zastúpené turistickými trasami.

2.4 Královéhradecký kraj

Historické pamiatky

(1) Hrad Valdštejn je hendikepovaným návštevníkom prístupný z polovice, nakoľko prvá a druhá skala hradu sa nachádzajú v rovine. Vozidlám s označením ZTP je umožnený príjazd až priamo k hradu. Hrad je tiež vybavený bezbariérovými toaletami.

(2) Zámek Častolovice je bezbariérová kultúrna pamiatka vďaka schodolezu, ktorý návštevníkom na vozíku sprístupňuje expozície na prvom poschodí. Vozíčkarom je tiež k dispozícii park a tunajší ZOO – kútik s bielymi jeleňmi. Zámok je vybavený bezbariérovým WC.

(3) Zámek Hospital Kuks je hendikepovaným návštevníkom sprístupnený pomocou šikmých rámp a nájazdov. Návštevníci si môžu pozrieť vnútorné expozície hospitalu, priestory českého farmaceutického múzea a galériu F. A. Šporka. Súčasťou zámku sú bezbariérové toalety. Osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu je umožnené parkovať priamo na nádvorí hospitalu.

(4) Zámek Hrádek u Nechanic je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Hendikepovaným návštevníkom je sprístupnený tzv. Malý okruh – šesť reprezentačných miestností na prízemí, kancelária správcu a zámocká kaplnka. Bezbariérový vstup umožňuje šikmá mobilná rampa. Súčasťou výbavy zámku sú aj bezbariérové toalety.

(5) Zámek Náchod je čiastočne bezbariérovou národnou kultúrnou pamiatkou. Problém schodísk riešia nájazdové plošiny, ktoré sprístupňujú aj Galériu výtvarného umenia. Vozičkárom je k dispozícii bezbariérové WC.

(6) Zámek Ratibořice je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Vozičkári sa dostanú na prehliadku druhého okruhu v prízemných sieňach zámku. Parkovisko s vyhradenými miestami pre vozidlá s označením ZŤP sa nachádza v bezprostrednej blízkosti zámku.

Iné atraktivity

(7) Muzeum východních Čech – Hradec Králové. Celá budova je bezbariérovo prístupná, vybavená bezbariérovými toaletami a parkoviskom priamo pred vchodom.

(8) ZOO Dvůr Králové sa nachádza v celkovo rovnom teréne, čo zabezpečuje úplnú dostupnosť areálu. Zaujímavosťou sú autobusy voziace návštevníkov po safari, ktoré sú bezbariérovo upravené.

Turistické trasy a náučné cesty

Bezbariérovo prístupná trasa **(9) Babiččino údolí** spája jednotlivé objekty od Českej Skalice po zrúcaninu hradu Ryzmburk pevnou asfaltovou cestou. Vozíčkarom je pomocou mobilných nájazdov sprístupnený Rudrův mlýn, mandlovna a Staré bělidlo s Babiččinou světničkou. Parkovisko s vyhradenými miestami je priamo pred zámkom.

(10) Oblasť **Broumovska** ponúka hendikepovaným návštevníkom 6 turistických trás, ktoré vozičkárom sprístupňujú prírodné krásy tohto kraja, akými sú skalné mestá, rokliny a lesy plné priezračných prameňov.

Trasa 1 dlhá 6km je okružného typu, čo znamená, že začína aj končí na parkovisku Suchý Důl. Ďalšími zastávkami sú Barešova lípa, Kravín a Barešův kříž. Povrch trasy tvorí hladký asfalt s občasnými panelovými a štrkovými úsekmi.

Trasa 2 dáva vozičkárom na výber z dvoch variant, kratšia trasa dlhá 3,5km a dlhšia 5,5km. Cesta vedie od parkoviska Slavný k Barešovu kríži a na parkovisko Suchý Důl, poprípade dlhšia trasa okolo Kravína a Barešove lípy. Povrch je opäť rôznorodý (asfalt, panely, štrk, väčšie kamene).

Trasa 3 je dlhá 6,4km a vedie od parkoviska Slavný k Pánovu kríži a späť. Väčšinu trasy tvorí asfaltová cesta, ktorá je len občas narušená štrkovými poliami.

Trasa 4 vedie z parkoviska v Hlavňove ku skalám a naspäť. Cesta je dlhá 6km a hendikepovaným turistom ponúka krásne prírodné scenérie skalných údolí. Povrch cesty tvorí asfalt s občasnými pieskovými nánosmi.

Trasa 5 je kvôli značnému prevýšeniu a úseku s nekvalitným povrchom (kamene a korene stromov) označovaná ako náročná, preto sa odporúča absolvovať ju za pomoci doprovodu. Trasa je dlhá 3km a vedie z Hlavňova na Hvězdu a späť.

Trasa 6 – Skalné mesto Adršpach začína na parkovisku pri vstupe do skál, kde sú pre vozičkárov vyhradené parkovacie miesta a nachádzajú sa tu tiež bezbariérové toalety. Povrch trasy je tvorený štrkom, udupaným pieskom, drevenými mostíkmi a miernymi nájazdami.

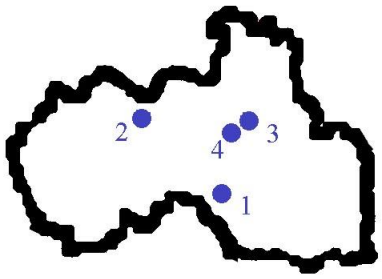
Trasa určená vozičkárom bola otvorená aj v **Krkonoších (11).** Je dlhá 2,5km a vedie od Dívčích lávek po Boudu u Bílého Labe. Trasa sa nachádza v rovine a povrch tvorí hladký asfalt, ktorý zabezpečuje kľudnú jazdu.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Amber hotel Černigov, Hradec Králové
- Chata Roubenka, Sedloňov
- Penzión Skály, Teplice nad Metují má k dispozícii jednu izbu vybavenú špeciálne pre hendikepovaných klientov.
- Reštaurácia a hotel Javor Adršpach, Dolní Adršpach
- Reštaurácia Ostaš, Police nad Metují

Královéhradecký kraj má bohaté a rôznorodé zastúpenie atraktivít lákajúcich hendikepovaných turistov. Na celom území kraja sú im sprístupnené dva hrady, štyri zámky, múzeum, ZOO a tiež niekoľko turistických a náučných trás. Ubytovacie a stravovacie zariadenia prispôsobené klientom s telesným postihnutím len ďalej podporujú dobrú vybavenosť kraja v oblasti.

2.5 Liberecký kraj

Historické pamiatky

(1) Zámek Sychrov. Voľne dostupné sú len zámocký park s expozíciou dravcov, nádvorie a exteriéry zámku. Bezbariérová toaleta sa nachádza na nádvorí v zámockej reštaurácii.

(2) Zámek Lemberk je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Telesne postihnutým návštevníkom je sprístupnený okruh prvej prehliadkovej trasy - Muzeum sv. Zdislavy z Lemberka. Zámok je vybavený bezbariérovými toaletami a pokiaľ je auto, či autobus označený značkou ZŤP, je mu umožnené parkovať priamo pred vstupom.

Iné atraktivity

(3) Bobová dráha sprístupnená vozičkárom sa nachádza 15km od Liberca v obci Janov nad Nisou. Dráha má veľmi dobrý bezbariérový prístup upravený nájazdovými rampami a zdvíhacími plošinami. Nachádza sa tu tiež bezbariérovo upravená reštaurácia s terasou, toalety a nástupište na boby.

Turistické trasy a náučné cesty

(4) V Jizerských horách je vozičkárom sprístupnených celkom 7 turistických trás. Každá trasa je podľa náročnosti terénu označená príslušnou farbou (modrá, zelená a červená).

Trasa 1 je dlhá 12,1km a je označená zelenou farbou, čo znamená, že je stredne náročná. Cesta vedie od penziónu Bismark k Melzerovmu pomníčku, ďalej pokračuje okolo vodnej priehrady Černá Nisa k penziónu Nová Louka a späť na začiatok k penziónu Bismark.

Trasa 2 tvorí panelová cesta, ktorá vedie od Gregorovho kríža k Hrebienku a je dlhá 2,9km. Je označená modrou farbou, čo značí ľahkú dostupnosť. Z Hrebienka sa turistom naskytne krásny výhľad na Vtáčie kupy a Holubník.

Trasa 3 je zelená, stredne náročná turistická trasa dlhá 9, 75km. Cesta spája Hrebienok a Blatný rybník.

Trasa 4 je dlhá 11,3km a vedie od hrádze priehrady Blatného rybníka k Prezidentskej chate. Trasa je označená zelenou farbou ako stredne náročná, ale obsahuje aj náročný úsek dlhý 550m (prudké a tiahle stúpanie).

Trasa 5 označovaná ako „trojkombinácia" náročnej, stredne náročnej a ľahkej trasy je dlhá 15,5km. Trasu je možné rozdeliť na samostatné úseky podľa miesta nástupu, ktorými môžu byť Smědava, Jizerka alebo chata Pod Bukovcem.

Trasa 6 nazývaná tiež trasou „spojovací" sa skladá zo stredne náročných a ľahkých úsekov. Úsek je dlhý 10,9km a spája hlavné miesta nástupov na ostatné trasy Smědavu a Bedřichov.

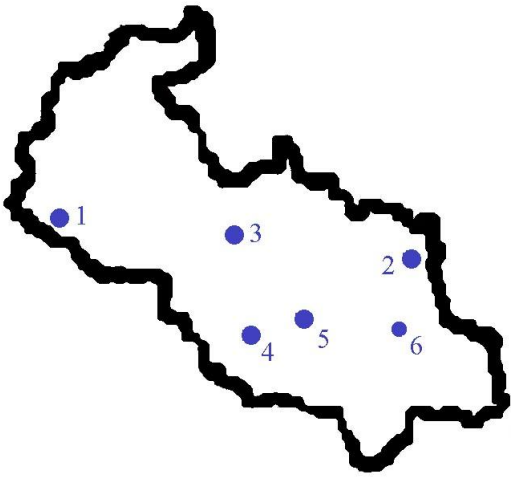
Trasa 7 dlhá 16,4km (tam a späť) je najdlhšou trasou určenou vozičkárom v Jizerských horách. Povrch tvorí hladký asfalt.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Kamýk, Doksy
- Unihotel, Liberec
- Penzión Uko, Bedřichov
- Reštaurácia pod Klíčem, Svor

V Libereckom kraji si na svoje prídu najmä hendikepovaní milovníci prírody. V Jizerských horách je im k dispozícii sedem turistických trás rozličnej náročnosti. Z historických pamiatok sú vozičkárom sprístupnené dva zámky a netradičnou atraktivitou z hľadiska bezbariérovej dostupnosti je bobová dráha.

2.6 Moravskoslezský kraj

Historické pamiatky

(1) Hrad Sovinec je vozičkárom prístupný len sčasti – päť nádvorí, na ktorých si návštevníci môžu prehliadnuť všetky exteriéry hradných budov a dve expozície o histórii hradu. Na hrade je tiež k dispozícii bezbariérové WC.

(2) Zámek Fryštát je čiastočne bezbariérová pamiatka. Hendikepovaní návštevníci si môžu pozrieť zámocký park s vzácnymi drevinami, kde je vybudovaný tiež ZOO – kútik s vysokou zverou a malým vodným vtáctvom. Z interiérov zámku si môžu vozičkári pozrieť expozíciu českého umenia 19. storočia zo zbierok Národnej Galérie v Prahe. V zámku sa nachádzajú bezbariérové toalety.

(3) Na zámku Hradec nad Moravicí sú bezbariérovo prístupné všetky miestnosti na prízemí, kde sa medzi inými nachádzajú aj vesnické apartmá a Hubertova světnice. Bezbariérová toaleta je sprístupnená mobilným nájazdom. Parkovisko sa nachádza priamo na nádvorí zámku.

(4) Zámek Kunín je návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu sprístupnený šikmou plošinou. K prehliadke vnútorných priestorov je potrebný doprovod, nakoľko sa tu síce nachádzajú mobilné schodišťové plošiny so sedačkou, no vozík je potrebné vyniesť na poschodie manuálne. Zámok je tiež vybavený bezbariérovými toaletami.

Iné atraktivity

(5) Muzeum a pamětní síň Sigmunda Freuda, Příbor. Múzeum sa nachádza na prízemí objektu, takže nie sú potrebné žiadne špeciálne úpravy a pomôcky. Objekt je vybavený bezbariérovými toaletami a vozičkári majú taktiež vyhradené parkovacie miesta priamo pred vchodom.

Turistické trasy a náučné cesty

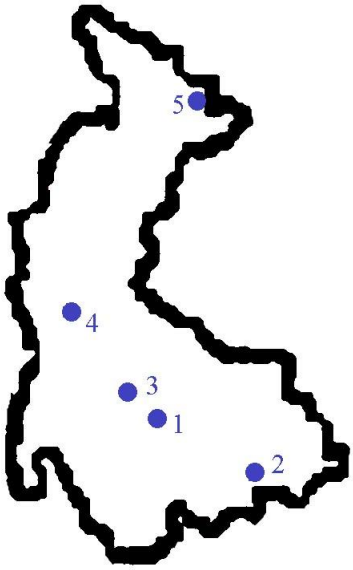
(6) Náučná cesta „Prameny řeky Morávky“ je dlhá 14km a má deväť zastávok, ktoré turistom bližšie popisujú históriu a aktivity spojené s využitím rieky napr. voda z Morávky – základ výroby piva RADEGAST. Trasa vedie od parkoviska Morávka – Lipové až k prameňu rieky Morávka.

Ubytovacie a stravovacie služby

- A&B bungalovy na Morávke
- Hotel Prosper, Čeladná má v ponuke pre hendikepovaných klientov jednu bezbariérovo vybavenú izbu.
- Penzión Meta Rekrea, Petrovice bol pôvodne vybudovaný ako rekondičné stredisko pre hendikepované osoby. Dnes slúži ako penzión vybavený siedmymi plne bezbariérovými izbami.

Moravskoslezský kraj nepatrí síce k najvyspelejším krajom, čo sa týka bezbariérovej vybavenosti, ale zastúpenie tu nájdeme rôznorodé. Od hradu cez dva zámky, múzeum a dokonca aj náučnú cestu. Čo sa týka ubytovacích a stravovacích služieb nájdeme tu luxusné hotely, ale aj cenovo výhodné bungalovy.

2.7 Olomoucký kraj

Historické pamiatky

(1) Přemyslovský hrad v Olomouci je bezbariérovou národnou kultúrnou pamiatkou. Hendikepovaným návštevníkom je k dispozícii expozícia Arcidiecézního muzea nachádzajúca sa v rezidencii kapitulného dekanstva, vrátane kaplnky sv. Barbory s okrúhlou vežou, severnej a západnej časti gotického ambitu s torzom románskeho biskupského paláca a gotickej kaplnky sv. Jána Krstiteľa. Všetky priestory sú sprístupnené vďaka betónovým rampám a výťahu. Bezbariérové toalety sa nachádzajú v budove múzea.

(2) Hrad Helfštýn je čiastočne prístupný. Nachádza sa v rovine a návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je sprístupnené nádvorie a hradná reštaurácia. Autám a autobusom s označením ZŤP je umožnený prístup autom až k hradu.

(1) Bazilika Navštívení Panny Marie nachádzajúca sa na svatém Kopečku u Olomouce je plne bezbariérovo dostupná, vybavená bezbariérovými toaletami.

(1) Súbor barokových fontán a stĺpov v Olomouci, ktorého súčasťou sú Neptunova kašna, Herkulova kašna, Jupiterova kašna, kašna Tritonů, Caesarova kašna, Merkurova kašna, Morový sloup Panny Marie a čestný sloup Nejsvětější Trojice sú bezbariérovo dostupné. Bezbariérové toalety sa nachádzajú na Horním i Dolním náměstí.

(3) Příkazy - Skanzen hanácké lidové architektury je celý bezbariérovo prístupný. Návštevníci s obmedzenou pohyblivosťou si môžu pozrieť celú expozíciu,

vytvorenú súborom stavieb ľudovej architektúry v obci Příkazy, ktorá je vidieckou pamiatkovou rezerváciou, s dochovaným historickým pôdorysom a dvoma pôvodnými žudrami. Súčasťou pamiatkovo chránených usadlostí sú aj špaletové stodoly, ktoré sú vozíčkarom tiež sprístupné. Celý komplex predstavuje návštevníkom miestnu tradičnú architektúru a približuje život na Hané na prelome 19. a 20. storočia.

Iné atraktivity

(4) Lovecko – lesnické muzeum Úsov je hendikepovaným návštevníkom prístupné len čiastočne. Vozičkári si môžu pozrieť expozície na prízemí a nádvorie.

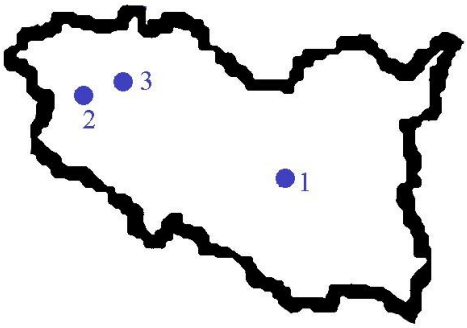
(5) Jeskyně na Špičáku patrí k najstarším jaskyniam v strednej Európe. V roku 1955 bola jaskyňa rozšírená a elektricky osvetlená, čo výrazne prispelo k dnešnému bezbariérovému prístupu.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Gol, Olomouc
- Hotel Nodus, Jeseník je vybavený jedenástimi izbami vyhovujúcimi potrebám vozičkárov.
- Horská chata, Soliter, Malá Morávka má bezbariérovo upravené celé prízemie, vrátane prístupových rámp.

Na území Olomouckého kraja sa nachádzajú dva bezbariérovo sprístupnené hrady, skanzen, múzeum a jaskyňa. Priamo v Olomouci je vozičkárom sprístupnených niekoľko ďalších historických pamiatok medzi ktoré patrí napr. bazilika Navštívení Panny Marie, či súbor barokových fontán a stĺpov. Kraj je taktiež vybavený niekoľkými bezbariérovými ubytovacími a stravovacím zariadeniami.

2.8 Pardubický kraj

Historické pamiatky

(1) Zámek Litomyšl, zapísaný na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Vozičkárom je sprístupnené zámocké divadlo a park, v ktorom sa nachádza prírodné divadlo, kde sa každoročne usporadúva festival Smetanova Litomyšl. Areál zámku je tiež vybavený bezbariérovými toaletami.

(2) Zámek Choltice spolu s barokovou kaplnkou sv. Romedia sú bezbariérovo prístupné v plnom rozsahu, vďaka rovnému terénu, v ktorom sa nachádzajú.

(3) Zámek Pardubice je takmer celý bezbariérovo dostupný, a to vďaka výťahu a šikmým mobilným plošinám. Telesne postihnutým návštevníkom je tak k dispozícii expozícia zbraní a mincí, rytierske sály a zámocké kuchyne s ukážkami keramického riadu, ktorý bol objavený pri archeologických výskumoch na zámku. K ďalším pozitívam patrí možnosť parkovania priamo na nádvorí a vybavenosť zámku bezbariérovým WC.

Iné atraktivity

(1) Muzeum antického sochařství a architektury - Litomyšl je celé bezbariérovo prístupné. Návštevníkom sú k dispozícii stále aj sezónne výstavy zamerané na umenie a kultúru antického staroveku a rôzne iné zachované pamiatky zo zbierok českých hradov, zámkov a kláštorov.

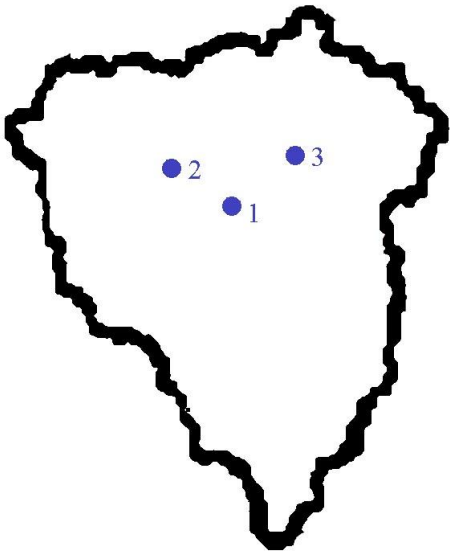
Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Arnošt – garni, Pardubice
- Hotel Filipinum, Jablonné nad Orlicí

- Hotel Uno, Ústí nad Orlicí

V Pardubickom kraji zastupujú predpoklady pre bezbariérový cestovný ruch tri zámky a jedno múzeum. Chýbajú však ďalšie sprístupnené historické a prírodné pamiatky ako aj iné atraktivity lákajúce návštevníkov s obmedzenou schopnosťou pohybu. Naopak bezbariérové ubytovacie a stravovacie služby sú početne zastúpené.

2.9 Plzeňský kraj

Historické pamiatky

(1) Chotěšov, konvent premonstrátek u kostela sv. Václava a Panny Marie, neskôr salesiánek při kostele Srdce Páně. Návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je určený prehliadkový okruh konventom s barokovými freskami Františka Julia Luxa, výstava obrazov a múzeum. Kláštor je každoročne dejiskom akcie Večer pre kláštor, ktorej sa pravidelne účastnia aj hendikepovaní návštevníci.

(2) Kladruby u Stříbra, benediktinské opatství u kostela Nanebevzetí Panny Marie je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Vozičkárom je určený špeciálny okruh zahrňujúci kostol Nanebevzetí Panny Marie, ambitovú chodbu a lapidárium sôch Matyáša Bernarda Brauna.

Turistické trasy a náučné cesty

(3) Turistická trasa „Okolo Boleveckého rybníka". Okolo celého rybníka bol spevnený breh a upravená široká cesta, ktorá je tak vhodná pre prechádzky vozičkárov.

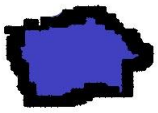
(2) Náučná cesta Kladruby je dlhá 6km, má 11 zastávok a celkové prevýšenie 35m. Trasa začína aj končí pred kláštorom Kladruby.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Dům Exodus, Třemošná ponúka hendikepovaným návštevníkom kompletné bezbariérové ubytovanie v piatich nadštandardne vybavených izbách.
- Hotel Javor, Železná ruda
- Restaurace Hájek, Šťáhlavy

V Plzeňskom kraji úplne chýba zastúpenie bezbariérových hradov a zámkov. Z historických pamiatok sú hendikepovaným návštevníkom sprístupnené len dva kláštory. Aktívnym návštevníkom je k dispozícii jedna turistická a jedna náučná trasa. Návštevníci s obmedzenou schopnosťou pohybu majú na výber z viacerých ubytovacích a reštauračných zariadení.

2.10 Praha

Historické pamiatky

Pražský hrad

Areál **Pražského hradu** sa skladá z prístupných aj neprístupných zákutí. Spôsobuje to nie úplne ucelený povrch, ktorý je tvorený hladkou žulovou dlažbou, ale aj vozičkárom neprístupnými „kočičími hlavami".

Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha patrí k prístupným pamiatkam areálu Pražského hradu. Vstup umožňujú kovové rampy. Ďalší pohyb po katedrále je

bezbariérový. Vozičkárom ostávajú neprístupné len podzemné priestory s archeologickými nálezmi, kláštor kostola pražského a veža katedrálneho chrámu.

Kostel Všech svatých je bezbariérovo prístupný z námestia U sv. Jiří.

Bazilika sv. Jiří je čiastočne bezbariérová pamiatka. Hendikepovaným návštevníkom sú sprístupnené hlavné a bočné lode. Nedostupná ostáva kaplnka sv. Ludmily a krypta.

Císářská konírna má bezbariérový prístup do výstavnej sály, v ktorej sa konajú zväčša sezónne výstavy.

Bezbariérovosť v priestoroch **Obrazárny Pražského hradu** zabezpečujú šikmé kamenné rampy, výťah a zdvíhacie plošiny.

Starý královský palác je vozičkárom čiastočne sprístupnený. Vďaka šikmej zdvíhacej plošine sa návštevníci dostanú do predsália, Zelené světnice, Vladislavského sálu a Sněmovny. Pomocou šikmých rámp je hendikepovaným návštevníkom sprístupnená aj expozícia Příběh Pražského hradu.

Španělský sál spolu s ostatnými priestormi severného krídla sú prístupné prostredníctvom výťahu.

Lobkovický palác je súkromnou galériou rodiny Lobkowiczů, ktorá je dostupná vďaka výťahu.

Zlatá ulička je bezbariérovo dostupná. Povrch tvoria hrubšie pravouhlé kamene. Interiéry domov lemujúcich Zlatú uličku ostávajú neprístupné.

Letohrádek královny Anny, nazývaný aj letohrádek Belveder je čiastočne bezbariérovou pamiatkou. Arkádový ochoz a prízemie letohrádku sú sprístupnené pomocou šikmej mobilnej rampy.

Ako alternatívu prehliadky areálu ponúka Pražský hrad aj tri náučné cesty - Po stopách knížete Václava, Po stopách Karla IV., Po stopách Rudolfa II.

Areál hradu je vybavený šiestimi bezbariérovými toaletami. Vyhradené parkovacie miesta sú k dispozícii na Hradčanském náměstí.

Ctěnický zámek je spolu so zámockým parkom, kaviarňou a expozíciou historických cestovných kočiarov a saní bezbariérovo dostupný. K pozitívam patrí vybavenosť bezbariérovými toaletami a parkovisko nachádzajúce sa v bezprostrednej blízkosti zámku.

Emauzy, benediktinské opatství je čiastočne bezbariérovou národnou kultúrnou pamiatkou. Vozičkárom je sprístupnená kapitulná sieň, krížová chodba zdobená vzácnymi freskami zo 14. Storočia, tzv. Emauzský cyklus a refektár. Parkovisko s vyhradenými miestami pre vozidlá s označením ZŤP sa nachádza v areáli kláštora.

Jindřišská věž je hendikepovaným návštevníkom sprístupnená vďaka výťahu a šikmej mobilnej rampe. Vozičkári si tak môžu pozrieť múzeum a galériu pražských veží alebo iné krátkodobé výstavy. Neprístupné ostáva len desiate poschodie, kde sa konajú komorné divadelné predstavenia. Bezbariérové toalety sú súčasťou vybavenia veže.

Karlův most je bezbariérovou pamiatkou. Hendikepovaní návštevníci si môžu pozrieť barokové plastiky a ich kópie, ktoré zdobia most po oboch stranách. Neprístupné ostávajú Malostranská i Staroměstská věž. Vozičkárom je sprístupnené aj Muzeum Karlova mostu, ktoré sa nachádza v budove kláštora křižovníků s červenou hvězdou u kostela sv. Františka Serafinského na Křižovnickém náměstí.

Klášter sv. Anežky České je vďaka výťahom a šikmým rampám sprístupnený aj vozičkárom. Bezbariérovo dostupný je ambit s rajským dvorom, prízemie konventnej budovy s refektárom, kapitulná sieň a časť hlavnej expozície, venovanej stredovekému umeniu v Čechách. Areál kláštora je vybavený bezbariérovými toaletami.

Kostel sv. Maří Magdalény – České muzeum hudby je plne bezbariérovou kultúrnou pamiatkou. Priestory prízemia sú využívané na krátkodobé výstavy. Hlavná expozícia je umiestnená v sedemnástich sálach prvého poschodia, kam sa návštevníci s obmedzenou schopnosťou pohybu dostanú výťahom. Súčasťou objektu je bezbariérové WC. Parkovisko s vyhradenými miestami je priamo pred kostolom.

Lapidárium Národního muzea, v ktorom sú umiestnené súsošia z Karlova mostu je bezbariérovo sprístupnené vďaka šikmej plošine na vstupnom schodišti.

Letohrádek Kinských s expozíciou Musaionu je vozičkárom sprístupnený vďaka výťahu a je tiež vybavený bezbariérovými toaletami.

Národní divadlo je pre hendikepovaných návštevníkov čiastočne dostupné. Pomocou šikmej zdvíhacej plošiny sa návštevníci s obmedzenou schopnosťou pohybu dostanú do parteru divadla, kde sa po pravej strane nachádza lóža určená pre vozičkárov. Objekt divadla je vybavený bezbariérovými toaletami aj podzemným parkoviskom s vyhradenými parkovacími miestami.

Stavovské divadlo a divadlo Kolowrat sú obe bezbariérovo dostupné vďaka výťahu. Stavovské divadlo je vybavené lóžou pre vozičkárov.

Národní muzeum je bezbariérová pamiatka. Hendikepovaným návštevníkom je sprístupnené výťahom. Parkovanie je možné na vyhradených parkovacích miestach v okolí.

Obecní dům je bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Vstup umožňuje mobilná drevená rampa. Bezbariérový pohyb v rámci budovy zabezpečujú dva historické secesné výťahy, ktorými sa návštevník dostane do Smetanovej siene a salónov, kde sa usporadúvajú krátkodobé výstavy, aj do priestorov druhého poschodia so sezónnymi expozíciami.

Palác Kinských s expozíciou Národní galerie je vozičkárom sprístupnený vďaka výťahu. Bezbariérové toalety sú súčasťou vybavenia paláca. Vyhradené parkovacie miesta sa nachádzajú priamo na nádvorí.

Rudolfinum je čiastočne bezbariérovou kultúrnou pamiatkou. Hendikepovaným návštevníkom sú pomocou výťahu sprístupnené priestory galérie s expozíciami zameranými na súčasnú tvorbu. Nedostupná ostáva len veľká výstavná sála. Budova je vybavená bezbariérovým WC a vyhradené parkovacie miesta sú k dispozícii na podzemnom parkovisku sprístupnenom výťahom.

Schwarzenberský palác s expozíciou Baroko v Čechách je plne bezbariérovo dostupný vďaka výťahom. Palác je vybavený bezbariérovými toaletami. Vyhradené parkovacie miesta sú súčasťou parkoviska na Hradčanském náměstí.

Staroměstská radnice je čiastočne bezbariérová pamiatka. Bezbariérový vstup umožňuje mobilná drevená rampa. Vozičkárom je sprístupnená krížová chodba s výstavami moderného umenia a umeleckej fotografie. Ďalší pohyb po budove je možný vďaka výťahu, ktorý sprístupňuje obradnú sieň, vežu a časť reprezentačných miestností na druhom poschodí. Bezbariérové toalety sa nachádzajú na treťom poschodí.

Strahovský klášter je čiastočne bezbariérovo dostupný. Vozičkári si môžu pozrieť cédrovú záhradu s archeologickými nálezmi základov a exteriéry kláštorných budov. Šikmá rampa sprístupňuje baziliku Nanebevzetí Panny Marie. Bezbariérové toalety sa nachádzajú na nádvorí.

Valdštejnský palác je vďaka výťahu bezbariérovou pamiatkou. Návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je k dispozícii prehliadka zahrňujúca výstavný sál Senátu, Hlavný sál, Kožený salonek, Zrcadlový sál, Audienční sál a Mytologickou chodbu. Záhrada je bezbariérová a návštevníkom je k dispozícii od 1. 4. do 31.10.

Vyšehrad. Vozičkárom je umožnený pohyb po celom historickom areáli. Bezbariérová je tiež prehliadka Starého purkrabství, Gotického sklepu a podzemných chodieb – kasemat. Bezbariérové toalety sú k dispozícii v budove Starého purkrabství. Parkovisko sa nachádza pred vstupom do pevnosti pri Táborskej bráne.

Zo židovských pamiatok sú vozičkárom sprístupnené Maiselova synagoga, Španělská synagoga a Starý aj Nový židovský hřbitov na Žižkově.

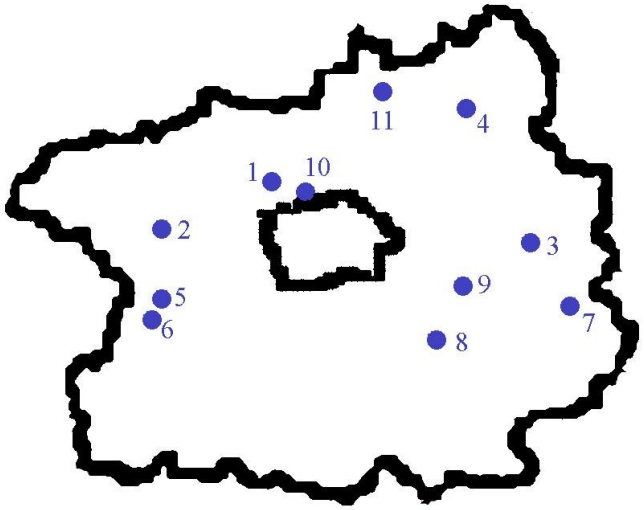
Ubytovacie a stravovacie služby

- OREA Hotel Pyramida, Praha je vybavený 4 bezbariérovými izbami, ktorých priestorové usporiadanie je prispôsobené potrebám hendikepovaných hostí.
- Reštaurácia Koppernik, Praha
- Hotel DUO, Praha ponúka telesne postihnutým klientom štyri bezbariérové izby. Súčasťou hotela je bezbariérová reštaurácia.
- Hotel Harmoony, Praha je vybavený piatimi bezbariérovými izbami.

Praha vzhľadom na to, že je najnavštevovanejším miestom celej Českej republiky a tiež jednou z európskych metropol by mala vykazovať aj najlepšie celkové bezbariérové sprístupnenie, vybavenie a ďalšie služby spadajúce do tejto problematiky. Aj keď je v tomto smere zo všetkých spomínaných turistických stredísk najďalej, neznamená to, že nemá už čo zlepšovať. K tomu, aby boli hendikepovaným návštevníkom sprístupnené všetky jej historické pamiatky a lákavé atraktivity, je potrebných ešte veľa síl a finančných

prostriedkov. Čo sa týka ubytovania a stravovania Praha ponúka hendikepovaným turistom naozaj široké spektrum možností.

2.11 Stredočeský kraj

Historické pamiatky

(1) Hradiště Budeč spolu s rotundou sv. Petra a Pavla a kostelem sv. Panny Marie je bezbariérovou národnou kultúrnou pamiatkou. Prístup autom je možný až na parkovisko priamo v hradišti.

(2) Hrad Křivoklát je čiastočne bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Pomocou šikmých nájazdov je sprístupnené horné nádvorie, siene gotických palácov na prízemí a výstavná sála so stálou expozíciou „Křivoklátsko, člověk v krajině, krajina v člověku“. Po dohode so správou hradu je umožnený aj prístup na parkán a do hradného lapidária. Na hrade nájdete aj možnosť bezbariérového posedenia v tunajšej kaviarni vybavenej bezbariérovými toaletami.

(3) Hradiště Libice nad Cidlinou je pre telesne postihnuté osoby plne dostupné. V areáli môžete vidieť základy a časti nadzemných stavieb otonského kostola, paláca přemyslovských kastelánov a vstupnej brány odhalené pri archeologických výskumoch.

(4) Hrad Mladá Boleslav je spolu s expozíciou Muzea Mladoboleslavska bezbariérovou pamiatkou. Na prízemí sa konajú sezónne výstavy. Prvé a druhé poschodie

s expozíciami o meste Mladá Boleslav, o hrade a o živote na vidieku sú sprístupnené výťahom. Parkovisko sa nachádza priamo na hradnom nádvorí.

(5) Hrad Točník sa nachádza v dosť náročnom teréne, no návštevníkom s obmedzenou schopnosťou pohybu je umožnený príjazd až k hradu. Sprístupnené sú suterény Královského i Velkého purkrabského paláce. Návšteva areálu sa však odporúča len jedincom, ktorí majú skúsenosť s pohybom v ťažšom teréne.

(6) Zámek Hořovice je z časti bezbariérová pamiatka. Hendikepovaní návštevníci majú prístup do parku s plastikami Matyáša Bernarda Brauna a panskej záhrady, kde sa nachádza fontána priamo z Václavského náměstí z Prahy. Pomocou šikmých mobilných plošín sa vozíčkari môžu dostať aj do zámockých interiérov, kde si môžu prezrieť výstavné siene na prízemí zámku, expozíciu Galerie uměleckých litín Podbrdska, Galerii Josefa Slavíka a taktiež expozíciu historických hudobných nástrojov. Parkovisko sa nachádza priamo v areáli zámku.

(7) Zámek Kačina je čiastočne bezbariérovou pamiatkou. Sprístupnený je areál veľkého anglického parku, ktorým vedie poznávacia a náučná cesta popisujúca históriu Chotkovských parkov. Ak sa chce hendikepovaný návštevník dostať ďalej, musí využiť asistenciu doprovodu a prekonať prekážku troch schodov, ktoré vedú do piano nobile, kde sa nachádza celá Chotkovská expozícia. Ďalšie priestory a expozície zámku nie sú vozičkárom prístupné.

(8) Klášter Sázava je čiastočne bezbariérovo prístupný. Vozičkári si môžu pozrieť rajský dvor s archeologickými nálezmi, priestory ambitu a východného krídla.

(9) Muzeum lidových staveb v Kouřimi je vozičkárom čiastočne sprístupnené. Návštevníci môžu obdivovať všetky prízemné interiéry ako aj exteriéry domov, stodoly, studne a zvonice. Súčasťou areálu sú bezbariérové toalety a parkovisko.

Turistické trasy a náučné cesty

(10) Náučná cesta Levým Hradcem vedie hradiskom a okolím. Je dlhá 800m a má osem zastávok vrátane kostola sv. Klimenta a vyhliadky s pohľadom na Vltavu.

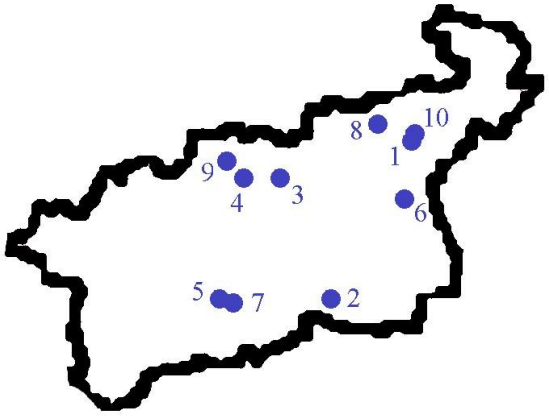
(11) Kokořín - Máchova cesta je dlhá 2km, a len naozaj zdatný a skúsený vozičkár je schopný ju absolvovať sám. Trasa má charakter lesnej cesty, ktorú obklopuje bohatá lesná príroda.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Na Ostrově, Beroun
- Penzión Roubenka 1791, Kokořín
- Penzión Kunc, Příbram

Stredočeský kraj sprístupňuje telesne postihnutým návštevníkom päť hradov, dva zámky, kláštor a tiež múzeum v prírode. Vozičkárom sú tiež k dispozícii dve turistické trasy. Možnosti bezbariérového ubytovania ponúkajú hotely aj penzióny v celej oblasti.

2.12 Ústecký kraj

Historické pamiatky

(1) Zámek Děčín je čiastočne bezbariérovou kultúrnou pamiatkou. Vozičkárom sú sprístupnené reprezentatívne priestory na prízemí a prvom poschodí, kam návštevníkom s obmedzenou pohyblivosťou umožní prístup výťah.

(2) Zámek Libochovice nie je označovaný ako bezbariérová pamiatka, ale aj napriek tomu sú hendikepovaným návštevníkom sprístupnené francúzske záhrady, anglický park, nádvorie a prehliadka exteriérov zámku.

(3) Zámek Teplice je vozičkárom čiastočne sprístupnený vďaka šikmým mobilným plošinám, ktoré umožňujú vjazd do výstavných priestorov, kde sa usporadúvajú sezónne výstavy. Ďalej si môžu hendikepovaní návštevníci pozrieť bývalé koniarne s väčšími výstavami. Zbierky Teplického muzea sú zatiaľ bez asistencie nedostupné.

(4) Klášter Osek pri kostele Nanebevzetí Panny Marie je bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Návštevníci sa môžu kochať bohato zdobenými klenbami, varhanmi, a oltármi kostola. K nazretiu je aj baroková kaplnka sv. Kříže s bohatým štukovým zdobením a freskami na stenách a v kupole. Parkovisko je priamo na námestí pred kláštorom.

(5) Archeologický skanzen – Březno u Loun je bezbariérovo prístupná kultúrna pamiatka. Hendikepovaní návštevníci môžu obdivovať exteriéry zrekonštruovaných domov. Do niektorých z nich majú možnosť aj nahliadnuť. Celý areál, ako aj akcie, ktoré sa tu usporadúvajú, približujú návštevníkom život v praveku a stredoveku. Parkovisko je priamo pred vchodom do skanzenu.

(6) Skanzen Zubrnice je vozičkárom z časti prístupný. Bezbariérová prehliadka zahrňuje exteriéry a prízemia historických stavieb. Skanzen je vybavený bezbariérovými toaletami.

Iné atraktivity

(7) Galerie Benedikta Rejta v Lounách je celá bezbariérovo dostupná. Všetky výstavné priestory sa nachádzajú v rovine, oddelené sú širokými zasúvacími dverami a súčasťou vybavenia sú bezbariérové toalety.

Turistické trasy a náučné cesty

(4) Náučná cesta „Přírodou a dějinami Oseka“ je výberom z pamätihodností a zaujímavostí mesta, ktorý je prezentovaný sedemnástimi zastávkami. Dvanásť z nich tvorí bezbariérový okruh (zastávky 1 – 10, 16 a 17)

(8) „Na handbiku okolo Děčínského Sněžníku“ je trasa dlhá zhruba 20km a vedie od parkoviska hotela Maxičky až na vrch stolovej hory Sněžník s rozhľadňou, a okolo Vlčího jezera späť k parkovisku. Povrch cesty je pokrytý hladkým asfaltom.

(9) Vyhliadka Panorama je turistická trasa dlhá 250m. Vyhliadka sa nachádza v Krušných horách pri dedinke Dlouhá Louka a poskytuje turistom krásny pohľad na šesť veľkých miest vrátane Prahy.

(1) Cyklotrasa Labským kaňonom je dlhá takmer 50km, preto je lepšie absolvovať ju na handbiku. Trasa vedie z Děčína po pravom brehu rieky Labe a vzhľadom

na náročnosť terénu (značné prevýšenie) je odporúčaná len zdatnejším jedincom. Povrch tvorí hlavne asfalt, malý úsek je panelový.

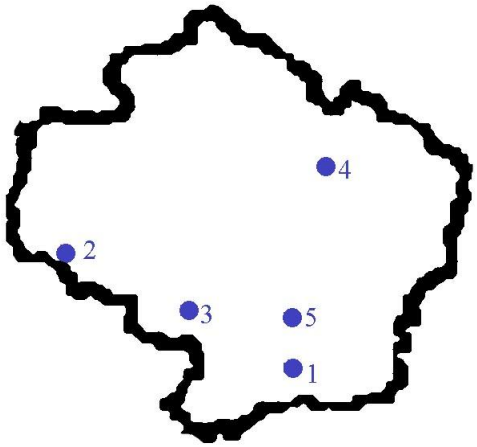
(10) Edmundova soutěska je trasa nachádzajúca sa v dedinke Hřensko, 10km severne od Děčína v Národnom parku České Švýcarsko. Je dlhá zhruba 3km a má charakter lesnej cesty. Nadšencom je k dispozícii aj možnosť previesť sa na lodičkách v kaňone.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Formule, Děčín
- Hotel Praha, Hřensko
- Dům služeb – Atrium, Varndsdorf
- Penzión Rytíř z Ježova, Mikulášovice
- Dům služeb – Atrium, Varndsdorf
- Reštaurácia Kristinin Hrádek

Ústecký kraj ponúka hendikepovaným návštevníkom širokú oblasť bezbariérových pamiatok a atraktivít, medzi ktoré patria tri zámky, dva skanzeny, kláštor a štyri turistické trasy spolu s jednou náučnou cestou. Kraj je tiež vybavený viacerými bezbariérovo upravenými ubytovacími a reštauračnými zariadeniami.

2.13 Kraj Vysočina

Historické pamiatky

(1) Zámek Jaroměřice nad Rokytnou je bezbariérová národná kultúrna pamiatka. Hendikepovaným návštevníkom je určená prehliadková trasa B, ktorá pozostáva z prízemných priestorov – sala terrena, rímske kúpele a výstavné sály. Kostel sv. Markéty, ktorý je súčasťou areálu je tiež prístupný bez prekážok. Parkovisko sa nachádza na námestí priamo pred zámkom.

(2) Zámek Kamenice nad Lipou je návštevníkom s obmedzenou pohyblivosťou sprístupnený vďaka šikmým rampám, ktoré sú na požiadanie k dispozícii. Rampami sa vozičkári dostanú k stálej expozícii Městského muzea. Na zámku sa nachádza bezbariérové WC.

(3) Státní zámek Telč je len čiastočne prístupný. Vozičkári si môžu pozrieť nádvorie, záhrady a Galerii Jana Zrzavého. Interiér bohužiaľ nie je prístupný bez doprovodu.

(4) Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře pri meste Žďár nad Sázavou je vrcholným barokovým výtvorom zapísaným na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Hendikepovaným návštevníkom je sprístupnený kostol aj ambit okolo neho.

(5) Třebíč, bývalé opatství benediktinů s bazilikou sv. Prokopa je pamiatkou zapísanou na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. V celom areáli je zabezpečený bezbariérový prístup pomocou mobilných schodišťových plošín (schodolezov). Na prízemí sa nachádza výstava ľudovej kultúry Trebíča a okolia. Na

ostatných dvoch podlažiach sú to expozície minerálov, hornín a chránených území, a archeológie a histórie Trebíčska. Bazilika je tiež bezbariérovo upravená. Návštevníci v nej môžu vidieť veľkolepé gotické fresky.

Turistické trasy a náučné cesty

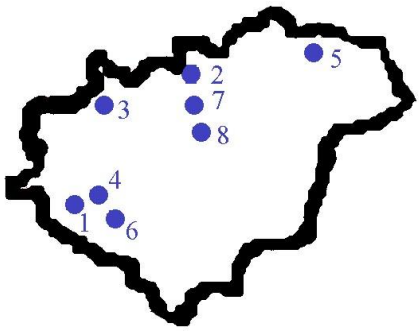
(5) Náučná cesta židovskou štvrťou a cintorínom (Třebíč) je k dispozícii v troch jazykoch. Je čiastočne bezbariérová a poukazuje na zaujímavé historické miesta, ktorými sú napríklad Zadná synagóga slúžiaca ako pamätník pripomínajúci utrpenie židov počas druhej svetovej vojny. Cintorín je prístupný len z polovice.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Chalupa Franta, Horní Cerekev
- Chata Okrouhlice, Nová Cerekev ponúka hendikepovaným návštevníkom bezbariérový prístup – šikmá rampa, a bezbariérovo vybavené prízemie včetne kúpelne a WC.
- Penzión Modrá kotva, Mrákotín
- Reštaurácia Křemešník, Nový Rychnov
- Reštaurácia Na Luckém Vrchu, Telecí

Vysočina disponuje troma bezbariérovo sprístupnenými zámkami, kláštorom a kostolom. Hendikepovaným návštevníkom je k dispozícii aj jedna náučná cesta a viacero ubytovacích a stravovacích zariadení. Veľkým nedostatkom sú chýbajúce atraktivity, ktoré by prilákali telesne postihnutých klientov do oblasti Vysočiny.

2.14 Zlínský kraj

Historické pamiatky

(1) Zámek Buchlovice sa radí k bezbariérovým národným kultúrnym pamiatkam. Hendikepovaným návštevníkom je sprístupnený celý okruh prehliadky, ktorej súčasťou sú historické interiéry so zbierkami rodu Petřvaldů a Berchtoldů. Dopravným prostriedkom s označením ZŤP je umožnené parkovanie priamo pred vstupom do zámku.

(2) Zámek v Bystřici pod Hostýnem je pre vozičkárov čiastočne dostupný pomocou mobilných schodišťových plošín. Bezbariérovo sprístupnené je nádvorie, Muzeum keramiky a prvá časť expozície V. Vokolka.

(3) Zámek Kroměříž je pamiatka zapísaná na Zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Z interiérov sú vozičkárom dostupné len expozície záhrad mesta Kroměříž a historických náhrobkov, nachádzajúce sa v prízemných priestoroch zámku. Celkom bezbariérová je Kvetná záhrada, pôvodne nazývaná Libosad, spolu so studeným skleníkom, v ktorom sa usporadúvajú sezónne výstavy.

(4) Archeologický skanzen – Modrá u Velehradu je plne bezbariérový objekt. Skanzen sa snaží priblížiť návštevníkom typickú veľkomoravskú osadu, ktorej súčasťou sú okrem obytných zemníc aj hospodársky a remeselnícky areál. Parkovisko je súčasťou objektu.

(5) Valašské muzeum v přírodě – Rožnov pod Radhoštěm sa skladá z Dreveného mestečka, Mlynskej doliny, Valašskej dediny a Pustevny. Múzeum približuje návštevníkom spôsob života v devätnástom storočí. Vozičkárom je sprístupnený celý areál, kde môžu obdivovať exteriéry a nahliadnuť na vnútorné vybavenie obytných domov a remeselníckych dielní. Areál je vybavený bezbariérovým WC.

Iné atraktivity

(6) Slovácké muzeum v Uhorskom Hradišti je hendikepovaným osobám sprístupnené pomocou špeciálnych mobilných plošín. Súčasťou vybavenia múzea sú bezbariérové toalety.

(7) Kúpalisko Rusava sa nachádza v bezbariérovo upravenom areáli, v ktorom je hendikepovaným návštevníkom k dispozícii aj špeciálne upravený plavecký vozík.

(8) ZOO Lešná – Zlín je spolu so zámkom, ktorý sa nachádza v areáli, bezbariérovo prístupnou atraktivitou. V interiéroch zámku to zabezpečuje výťah, ktorý sprístupňuje expozície prírodovedeckého múzea. Vozičkári majú prístup do všetkých pavilónov a reštauračných zariadení. Bezbariérové toalety sa nachádzajú až na piatich miestach. Problém úsekov s veľkým prevýšením je vyriešený turistickým vláčikom, ktorý návštevníkov ZOO preváža medzi jednotlivými pavilónmi, alebo celým okruhom.

Ubytovacie a stravovacie služby

- Hotel Mlýn, Velehrad
- Hotel Rottal, Zlín – Otrokovice
- Vila Marion, Luhačovice
- Reštaurácia Vyhlídka, Zlín

Zlínský kraj so svojou širokou ponukou bezbariérovo dostupných pamiatok a atraktivít ma veľký potenciál pre ďalší rozvoj bezbariérového cestovného ruchu. K sprístupneným historickým pamiatkam patria tri zámky a dva skanzeny. Hendikepovaných návštevníkov láka aj návšteva ZOO a bezbariérového areálu kúpaliska. Z ubytovacích a stravovacích služieb majú návštevníci na výber z rôznych kategórií.

2.15 Bezbariérová doprava v Českej republike

Vzhľadom na vnútrozemskú polohu Českej republiky sú dominantnými cestná, železničná a pre medzinárodných návštevníkov tiež letecká doprava. Všetky druhy spomínaných dopráv disponujú vybavením pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Cestná doprava je najrozšírenejší druhom prepravy využívanej v cestovnom ruchu. Zahŕňa dopravu autom, prípadne autobusom a hlavnou výhodou je možnosť dopraviť hendikepovaných návštevníkov priamo do cieľového miesta, ktoré nemusí byť dosiahnuteľné inými druhmi dopravy.

Železničnú dopravu preferujú účastníci cestovného ruchu pre väčšie pohodlie na dlhšie vzdialenosti. Väčšina vlakov je v dnešnej dobe vybavená vozňami pre prepravu cestujúcich na vozíku. Tento druh dopravy je mimoriadne výhodný pre cestujúcich, ktorí sú majiteľmi preukazu ZŤP, a majú tak možnosť cestovať za zvýhodnené ceny.

Letecká doprava je využívaná predovšetkým zahraničnými návštevníkmi. Jej prednosťou je rýchlosť a pohodlie aj na dlhšie vzdialenosti. Medzinárodné letisko Praha – Ruzyně je plne bezbariérové.

Nevýhodou železničnej a leteckej dopravy je, že nie sú schopné dopraviť turistov do cieľového miesta, čo znamená, že hendikepovaní turisti sú nútení ďalej využiť cestnú dopravu.

Záver

Jedným z dôležitých kritérií, podľa ktorých sa hodnotí vyspelosť ekonomiky a kultúry spoločnosti, je jej schopnosť začleniť do spoločenského diania aj skupinu hendikepovaných obyvateľov. Skutočnosť, že nie sú v izolácii, im umožňuje nielen čerpať výhody spoločenského systému, ale aj aktívne ovplyvňovať rozvoj ekonomických a kultúrnych oblastí spoločenského života. Pri podpore spoločenského systému môžu aj ľudia s obmedzenou schopnosťou pohyblivosti aktívne prispievať k progresívnym zmenám v spoločnosti.

Cieľom tejto práce bolo čo najreálnejšie zmapovať úroveň cestovného ruchu v Českej republike z hľadiska možností prispôsobiť služby hendikepovaným návštevníkom. V budúcnosti by informácie spracované v bakalárskej práci mohli poslúžiť ako inšpirácia pre ďalší podrobnejší a obsiahlejší rozbor, ktorý by bol pre hendikepovaných turistov určite veľkým prínosom.

Prvá kapitola je teoretickým zhrnutím základných pojmov, charakteristík a predpisov potrebných k pochopeniu problematiky. V druhej, obsiahlejšej kapitole je popísaná vybavenosť jednotlivých krajov Českej republiky bezbariérovým zázemím pre oblasť cestovného ruchu.

Záverom podrobného preskúmania všetkých dostupných zdrojov spomínaných v tejto práci je, že z celkového počtu pamiatok, ktorými Česká republika disponuje je hendikepovaným návštevníkom reálne sprístupnených zhruba osemdesiat z nich. Kraj hlavného mesta Prahy, nakoľko je najnavštevovanejšou turistickou oblasťou a aj miestom s najväčšou koncentráciou národných kultúrnych pamiatok, patrí aj bezbariérovým sprístupnením týchto turistických lákadiel zaslúžene na prvé miesto. Najlepšie je na tom aj z hľadiska ponuky základných služieb cestovného ruchu, ktorými sú ubytovanie, stravovanie a doprava.

Naopak kraje Karlovarský a Pardubický zaostávajú. Hendikepovaným návštevníkom ponúkajú len tri bezbariérovo sprístupnené historické pamiatky. Žiadne iné atraktivity ani turistické, či náučné cesty nie sú telesne postihnutým návštevníkom k dispozícii.

Z možností, ktoré cestovný ruch v Českej republike už dnes ponúka ľuďom s hendikepom, je zjavné, že poskytovatelia služieb v obore urobili výrazný krok vpred. Zároveň je potrebné skonštatovať, že cieľ tohto snaženia ešte zďaleka nebol dosiahnutý. Ak sa v budúcnosti podarí sprístupniť a priblížiť hendikepovaným osobám celé to veľké množstvo historických, kultúrnych a prírodných pokladov Českej republiky, bude možné očakávať, že kredit cestovného ruchu Českej republiky stúpne nielen v európskom ale aj celosvetovom meradle.

Literatúra

1. INDROVÁ, Jarmila, MALÁ, Vlasta, MLEJNKOVÁ, Lena, NETKOVÁ, Jarmila, PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch (základy)* 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.
2. HOUŠKA, Petr, PETRŮ, Zdenka. *Cestovní ruch v působnosti orgánů EU* 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1645-5.
3. NEUFERT, Ernst. *Navrhování staveb*. 2. vyd. Praha: Consultinvest, 2000. ISBN 8090148662.

Publikácie dostupné na internete

1. BRAŽINOVÁ, Alexandra, REHÁKOVÁ, Anna. *Zdravotné postihnutie a diskriminácia* [online]. Bratislava : Mirius, 2006. Dostupné z WWW: <http://www.equalslovakia.sk/fileadmin/user_upload/projekty/27_1.2_Zdravotne%20postihnutie%20a%20diskriminacia.pdf>.
2. GULÁNOVÁ, M. *Funkčné hodnotenie*. EuroRehab [online]. 2003, 13, 1, [cit. 2010-04-28]. Dostupný z WWW: <http://zsf.osu.cz/dokumenty/sbornik04/borikova.pdf>.
3. JANČO, Milan, BUREŠOVÁ, Kateřina, ŠEFCŮ, Ondřej. *Jak dobýt hrad: památky takřka bez bariér 1*. [online]. Praha: Národný pamiatkový ústav, ústredné pracovisko, 2007. ISBN 978-80-87104-09-5. Dostupné z WWW: <http://www.vysocinounavoziku.ji.cz/pamatkybezbarier.pdf>.

Ďalšie internetové zdroje

1. http://www.svozikemnacestach.cz
2. http://www.unesco-czech.cz
3. http://handicaptour.cz
4. http://mobilita.cz
5. http://www.pruvodce.com
6. http://npsumava.cz
7. http://www.zamky-hrady.cz
8. http://caves.cz
9. http://www.schodolez.sk

10. http://www.atlasceska.cz
11. http://www.hotelduo.cz
12. http://www.chatasoliter.jeseniky.com
13. http://www.roubenka.eu
14. http://mojdom.zoznam.sk